

<https://doi.org/10.32405/2411-1309-2021-27-161-169>

УДК 37.01/09

НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКІ ЗАВДАННЯ В СТРУКТУРІ ПІДРУЧНИКА З ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

Тетяна Павлова,

науковий співробітник
відділу початкової освіти ім. О.Я. Савченко
Інституту педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна

 <https://orcid.org/0000-0003-2388-6636>

 tetpav@ukr.net

У статті обґрунтовано застосування компетентнісно орієнтованого підходу у навчально-методичному забезпеченні початкової освіти. Уточнено базові поняття: «компетентність», «навчально-дослідницькі завдання», розкрито відображення специфіки предмета у змісті завдань підручника. Визначено типи і види завдань дослідницького характеру, що пов'язані з реальними життєвими ситуаціями. Перевірена ефективність застосування розроблених завдань на практиці.

Ключові слова: навчально-дослідницькі завдання; компетентнісний підхід; підручник з інтегрованого курсу «Я досліджую світ»; початкова школа.

Постановка проблеми. Компетентнісний підхід — стратегічно нове спрямування у процесі підручникотворення, який спрямовує навчально-виховний процес на формування в учнів ключових, загальнопредметних і предметних компетентностей, чим зумовлюється практична зорієнтованість навчання.

За нашими даними, основу дослідницької діяльності мають складати знання про навколишній світ, який дитина добре знає, що дозволить:

- залучити її до активної пізнавальної діяльності, оскільки об'єкти вивчення можна сприймати безпосередньо; застосовувати практичні методи навчання, що у навчальному процесі створюють умови, за яких дитина виступає суб'єктом діяльності;
- використати набуті дитиною знання у знайомих, змінених, нових педагогічних ситуаціях, що впливатиме на розвиток її досвіду індивідуальної творчої діяльності;

- створювати умови для самовираження, організації комунікативного спілкування, застосування у навчальному процесі елементів дискусії, що є ефективними засобами розвитку особистості;
- використовувати об'єкти навколишнього світу для розвитку естетичних почуттів, емоцій, екологічної та етичної культури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Із розробленням і прийняттям Державних стандартів освіти (2011, 2018 рр.) (Державний стандарт, 2018) активізувались дослідження дидактико-методичних аспектів запровадження компетентнісного підходу в шкільне навчання. Зокрема, в ряді досліджень відбулось упорядкування наукової симантики базових понять у розрізненні їх змісту: «компетентність» — «предметна, ключова» (Т. М. Байбара, Н. М. Бібік, О. І. Пометун, О. Я. Савченко, О. М. Топузов, О. В. Онопрієнко).

За О. Я. Савченко, «це передбачає оволодіння кожним учнем навчальними досягненнями на такому рівні, що дозволяє йому успішно вчитися і застосовувати набуті знання і вміння у власному досвіді» (Компетентнісна, 2012, с. 5).

У дослідженнях Т. М. Байбари, Я. П. Кодлюк, І. А. Барбашової на основі тривалого експерименту доведено результативність дослідницької діяльності учнів, що відображає специфіку галузей природознавчого циклу (Байбара, 1998; Кодлюк, 2006; Барбашова, 2018).

Як підкреслює Т. М. Байбара, «дослідницька діяльність є необхідним засобом навчання і розвитку молодших школярів, якщо він реалізується у формі навчально-дослідницьких завдань, як різноманітні за видами і формами включення в навчальний процес» (Байбара, 1998, с. 113).

Формулювання цілей статті. Мета статті — розкрити роль і значення навчально-дослідницьких завдань для реалізації компетентнісно орієнтованого підходу у навчанні молодших школярів; конкретизувати їх застосування в підручнику з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» на основі визначення видів завдань, ускладнення їх змістової і операційної характеристик, визначення показників використання.

Виклад основного матеріалу. Розкриємо теоретико-методичні підходи до використання навчально-дослідницьких завдань у підручнику «Я досліджую світ» (Бібік, 2018; Бібік, 2019; Бібік, 2020; Бібік, 2021а; Бібік, 2021b). Утвердження інноваційних тенденцій в освіті пов'язане з нормативним забезпеченням її якості, що безпосередньо залежить від навчально-методичного забезпечення і того, як воно задовільнить сучасні уявлення про необхідний рівень освіченості особистості на кожному віковому мікро-етапі.

Компетентнісний підхід — ключова ознака презентації змісту, процесу і результатів навчання в підручнику. Це передбачає забезпечення дослідницької активності учнів у вияві причиново-наслідкових зв'язків у природі і суспільстві, надання переваги знанням, які можна здобути самостійно, застосовувати набутий досвід у нових ситуаціях.

Одним із найважливіших засобів компетентісно орієнтованої реалізації методики з предмета «Я досліджую світ» є уведення до підручника пізнавальних завдань, які передбачають поєднання інтелектуальних зусиль із широким використанням методів чуттєвого пізнання навколишнього світу, забезпечення зв'язку засвоєного матеріалу з життєвим досвідом учнів, та практичних вправ (Павлова, 2021).

Враховано дані про доцільність пізнавальних завдань й оволодіння узагальненими способами дій. Доведено, що у цьому процесі формується розуміння необхідності розглядати будь-які предмети в зв'язку з іншими. У дітей виникає настанова на пошук внутрішніх зв'язків, визначається спрямованість пізнавальної діяльності; формується система відображення властивостей предметів, явищ, їх поєднання в єдине ціле.

Оволодіваючи пізнавальними операціями, учні поступово готуються до розв'язань завдань на встановлення причиново-наслідкових зв'язків. Це сприяє оволодінню вмінням узагальнювати й конкретизувати причинові зв'язки, бачити загальне й відмінне в явищах, з'ясувати, що з чим пов'язане, що від чого залежить (Павлова, 2020).

Завдання такого типу розраховані на те, щоб спрямувати мислення учнів на усвідомлення способів діяльності: як краще відповісти на поставлені завдання, як можна сказати інакше, як довести правильність відповіді.

Методика організації діяльності учнів у розв'язанні пізнавальних завдань передбачає послідовне нарощування їх складності, оскільки основний спосіб навчити розв'язувати завдання полягає в доборі завдань різного ступеня складності, а критерієм у визначенні послідовності завдань має бути з'ясування тих, які лежать у зоні безпосереднього розвитку учнів.

Складність змісту в підручнику в межах кожної теми нарощувалась, починаючи від уведення одиничних конкретних фактів, явищ до засвоєння матеріалу, який вимагає встановлення доступних зв'язків, залежностей, відношень.

Операційне ускладнення завдань передбачає просування учнів від уміння аналізувати об'єкти, формулювати одиничні судження про зв'язки й залежності, що існують у соціальному світі, які можна безпосередньо спостерігати, до суджень, що відбивають внутрішні залежності, вимагають розв'язання в логічному плані.

Отже, керуючи розв'язанням учнями пізнавальних завдань з поступовим ускладненням змістово-операційного плану, учитель залучає до навчального процесу і завдання різних типів, і завдання різної міри складності.

За специфікою навчального предмета чимало завдань передбачають розвиток спостережливості, уваги («Знайди відмінності між малюнками», «Знайди зайве у кожному ряді малюнків», «Поясни свій вибір», «Які із зображених на малюнку продуктів треба мити перед вживанням? Чому? Від яких продуктів набирають вагу? Чому? Що не можна вживати сирим у їжу?»). Вправи загальнонавчального спрямування привчають школярів аналізувати предмети і явища навколишнього світу, порівнювати та

узагальнювати їх («Обговоріть, які кольори можна отримати з різних рослин. Розпитайте у рідних, чим вони фарбували крашанки», «Чим хвойні дерева відрізняються від листяних?»), «Розглянь малюнки зображених рослин. Як їх можна назвати одним словом?»), конкретизувати поняття («Назви найбільші українські міста: Київ...», «Пригадайте, які природні об'єкти, унікальні споруди, пам'ятки архітектури є символами України. Які з них знаходяться у вашому краю?»), планувати навчальну діяльність, встановлювати послідовність подій («Що відбувається з кульбабою, коли вона відцвітає?»), розвивають уяву і фантазію («Якими можуть бути наслідки неправильної поведінки дітей у природі?») (Бібік, 2018; Бібік, 2019; Бібік, 2020; Бібік, 2021a; Бібік, 2021b). Виокремлюється група завдань, спрямована на розвиток оцінної діяльності: вчинків інших людей («Розглянь малюнки. Скажи свою думку про...»); аналіз ситуації морального вибору («Які вчинки є пустощами, а які — правопорушеннями? Що може бути наслідками дій героя?»), виявлення ставлення до подій, до прочитаного тощо («Чи сподобалась тобі ця розповідь?», «Розкажи про свої улюблені рослини, тварини») (Бібік, 2018; Бібік, 2019; Бібік, 2020; Бібік, 2021a; Бібік, 2021b).

Основна складова особистісно орієнтованого навчання — диференційований підхід. Для того, щоб дитина могла краще розкрити свої здібності, свій навчальний потенціал і водночас почуватися комфортно на уроці, на сторінках підручника подаються різні завдання. Це дає можливість вчителю добирати індивідуальні завдання для кожної дитини: творчі, вправи на кмітливість, уважність, планувати роботу в парах, у групах.

Апробовано в системі завдань полісенсорний підхід в організації засвоєння змісту програми, що зумовлює дослідницьку поведінку учнів, сприйняття ними властивостей і якостей предметів, явищ природного та соціального оточення, спрямовує їхню діяльність у сферу пошуку (Організація, 2021).

Кожний структурний компонент передбачає різні види діяльності на основі застосування інструкцій, алгоритмів, прикладів виконання завдань, необхідних і достатніх для досягнення очікуваних результатів учнями з різними навчальними можливостями, з достатніми прикладами і завданнями на закріплення.

Це завдання, які пов'язані з формуванням загальнонавчальних умінь типу:

- як визначити характерні особливості об'єкта (за кольором, за розміром, за формою, за твердістю, за масою);
- як порівнювати об'єкти (визначати спільне (подібне) і відмінне (несхоже)).

У підручнику наявні завдання, що ґрунтуються на використанні досвіду учнів та забезпечують практико орієнтоване опрацювання теорії. Правильне відображення взаємозв'язку між двома або більше об'єктами як єдиного цілого дає можливість послідовно підводити учнів до розуміння досить складних зв'язків і відношень. Спрямовуючи думку учнів на ще непізнане, звертаючи увагу на ті сторони явищ, які залишились непомітними, учитель сприяє тому, що новизна результатів пізнавальної діяльності викликає емоційні переживання.

Важливу роль у методиці виявлення життєвого досвіду дітей належить пізнавальним запитанням, а також живому спілкуванню з дітьми, у процесі якого учитель має змогу безпосередньо спостерігати за дітьми, знайомитись з їхніми потребами, стежити за їх динамікою.

Врахування життєвого досвіду дітей, як зазначають дослідники (Т. І. Мієр, І. А. Барбашова), вимагає розробки спеціальних питань до завдань. Ідеться про репродуктивно-мнемічні запитання для з'ясування донавчальних уявлень дітей на етапі сприйняття матеріалу, та про репродуктивно-пізнавальні запитання, що мають бути використані на етапі осмислення дитиною нових знань, порівняння з минулим досвідом та новими спостереженнями. Такі запитання підводять дітей до елементарних узагальнень, а їх дидактична функція виявляється у посиленні інтересу учнів до нового матеріалу, нових фактів, явищ, у забезпеченні зв'язку з соціальною практикою.

Установлена доцільність пізнавальних завдань й для оволодіння узагальненими способами дій. Дуже важливо, що у цьому процесі формується розуміння необхідності розглядати будь-які предмети у зв'язку з іншими через уведення їх у нові зв'язки і відношення. У дітей виникає настанова на пошук внутрішніх зв'язків, визначається спрямованість пізнавальної діяльності на важливі сторони діяльності; забезпечуються відображення властивостей предметів, явищ, їх поєднання в єдине ціле.

На нашу думку, таких завдань має бути достатньо і для окреслення показників дидактичної системи завдань. Загальний перелік таких показників був запропонований Н. М. Бібік, а саме:

- повнота охоплення провідних уявлень і понять з кожної теми і предметних дій в істотних, соціально важливих ситуаціях;
- поступове зростання доступної складності і трудності завдань, спрямоване на забезпечення успіху учнів в оволодінні соціально значущим змістом;
- включення у систему завдань навчальних умінь надпредметного змісту, що забезпечувало орієнтацію учнів на спосіб здобування знань (Організація, 2021, с. 66–71).

Педагогічна стратегія, яка опиралась на наслідувальні механізми у розвитку пізнавальних процесів молодших школярів, і передбачала пріоритетне використання зразків, алгоритмів, поетапного контролю й корекції, збагачується полісенсорним підходом, що зумовлює дослідницьку поведінку учнів, сприйняття ними властивостей і якостей предметів та явищ природного і соціального оточення, спрямовуються у сферу пошукової діяльності.

Передбачено залучення учнів у практику виконання завдань дослідницького характеру на полісенсорній основі:

- дослідження-розпізнавання (Що це? Яке воно? Обстеження за допомогою органів чуття, опис, порівняння з іншими предметами, явищами; спільне-відмінне, до якого цілого воно належить);

- дослідження-спостереження (Що відбувається? Чому? Які зміни? Причини виникнення);
- дослідження-пошук (запитування, передбачення, встановлення часової і логічної послідовності явищ, подій; встановлення причиново-наслідкових зв'язків (Чому? Яким чином? Від чого залежить? З чим пов'язано?); догадка, висновок-узагальнення).

Відзначимо наявність завдань, пов'язаних з реальними життєвими ситуаціями, що формують здатність практично діяти, виконувати завдання систематично і відповідально («якою була погода», «коли випав сніг»).

У підручнику наявні завдання, пов'язані з реальними життєвими ситуаціями: наявність завдань, що формують здатність практично діяти, забезпечують застосування отриманих знань, умінь і навичок для вирішення проблем у повсякденному житті: у класі, родині, суспільстві.

Ряд завдань, що містить підручник, спрямовані на співпрацю, партнерську взаємодію, тим самим сприяють формуванню демократичних цінностей — повазі до себе та інших, визнанню різних думок, толерантності.

Відзначимо відбір матеріалу за критеріями методичної доцільності і інтегративне зрощення елементів змісту різних галузей, що виправдано з погляду досягнення цілей предмета, вимог до реалізації концептуальних засад Нової української школи.

У підручнику наявні завдання та алгоритми проведення самостійного дослідження, умовні позначки, що допомагають учневі визначитись з видами робіт (у парах; у групі; досліджуємо світ, проводимо спостереження), спонукання до моделювання реальних життєвих ситуацій, спостережень, досліджень).

На основі визначених теоретичних позицій розроблено технологічний підхід уведення дослідів контекст уроків, які реалізують природничу освітню галузь. Зокрема, структура кожного дослідів ґрунтується на спостереженнях і передбачає певний алгоритм:

1) створення атмосфери зацікавленості предметом дослідження. Цьому сприяють доречно поставлені запитання типу: Як ти думаєш, де лід розтане швидше — у теплій чи холодній воді?

2) розпочинається із висунення припущень у вигляді певних висловлювань: лід швидше розтане в теплій воді, ніж у холодній;

3) проведення дослідів: кубики льоду кладуть одночасно в склянки з холодною і теплою водою;

4) спостереження: у склянці з теплою водою лід тане і кількість води збільшується;

5) обмін думками і висновок: лід швидше розтане в теплій воді.

Таким чином забезпечується не лише достатній обсяг інформації про об'єкти пізнання, але й дослідницька активність учнів у виявленні причиново-наслідкових зв'язків, надання переваги знанням, які можна здобути самостійно, перевірити їх, застосувати набутий досвід у нових ситуаціях.

Висновки. Сучасні дослідження і практика їх застосування свідчать, що системно представлені запитання та завдання, що заохочують учнів до активної діяльності у природі і соціальному оточенні, створюють можливості для виконання індивідуальних завдань, рефлексивних підходів до оцінки власної діяльності, емоційно-ціннісних переживань, ситуації пізнавальної новизни, зацікавленості, здійснення дослідницької діяльності (дослід на виявлення росту і розвитку рослин, визначення сторін горизонту за допомогою компаса; за допомогою «шишки-гігрометра» визначення вологості повітря та ін.). Обґрунтовано особливості забезпечення компетентнісного підходу у розробленні методичного ресурсу залежно від предметного змісту.

Використані джерела

- Державний стандарт початкової освіти. (2018) <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
- Компетентнісна спрямованість нових навчальних програм для початкової школи. (2012). *Методичний коментар до навчальних програм для 1–4 класів: Дайджест*. Донецьк: Каштан.
- Байбара, Т.М. (1998). *Методика навчання природознавство в початкових класах*. Київ: Веселка.
- Кодлюк, Я.П. (2006). *Теорія і практика підручникотворення в початковій освіті*. Київ: Наш час.
- Барбашова, І.А. (2018). *Дидактична система сенсорного розвитку молодших школярів: теорія і практика*. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні.
- Бібік, Н.М. (2018). *Я досліджую світ: підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.)*: Ч. 1. Харків: Ранок.
- Бібік, Н.М. (2019). *Я досліджую світ: підруч. для 2 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.)*: Ч. 1. Харків: Ранок.
- Бібік, Н.М. (2020). *Я досліджую світ: підруч. для 3 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.)*: Ч. 1. Харків: Ранок.
- Бібік, Н.М. (2021а). *Я досліджую світ: підруч. для 4 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.)*: Ч. 1. Харків: Ранок.
- Бібік, Н.М. (2021б). *Я досліджую світ: підруч. для 4 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.)*: Ч. 2. Харків: Ранок.
- Павлова, Т.С. (2021). Екологічна компетентність у результатах початкової освіти. *Інновації в початковій освіті: проблеми, перспективи, відповіді на виклики сьогодення: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 04–05 березня 2021 р.) ПНПУ імені В. Г. Короленка*. Полтава, Україна, 126–129.
- Павлова, Т.С. (2020). Розвиток дослідницької поведінки молодших школярів у навчальному процесі. *Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи: Матеріали Шостої Міжнар. наук.-практ. конф. (Умань, 08–09 жовтня 2020 року)*. Умань: Візаві, 126–129.

Організація освітнього процесу в початковій школі: Методичні рекомендації. Орієнтовні календарно-тематичні плани. 4 клас. (2021). Київ: Педагогічна думка.

Мієр, Т.І. (2016). Організація навчально-дослідницької діяльності молодших школярів: монографія. Кіровоград: ФОП Александровка М. В.

References

Derzhavnyi standart pochatkovoї osvity. (2018) <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti> (in Ukrainian).

Kompetentnisna spriamovanist novykh navchalnykh prohram dlia pochatkovoї shkoly. (2012). Metodychnyi komentar do navchalnykh prohram dlia 1–4 klasiv: Daidzhest. Donetsk: Kashtan. (in Ukrainian).

Baibara, T.M. (1998). Metodyka navchannia pryrodoznavstvo v pochatkovykh klasakh. Kyiv: Veselka. (in Ukrainian).

Kodliuk, Ya.P. (2006). Teoriia i praktyka pidruchnykotvorennia v pochatkovii osviti. Kyiv: Nash chas. (in Ukrainian).

Barbashova, I.A. (2018). Dydaktychna systema sensornoho rozvytku molodshykh shkoliariv: teoriia i praktyka. Melitopol: Vydavnychi budynok Melitopolskoi miskoi drukarni. (in Ukrainian).

Bibik, N.M. (2018). Ya doslidzhuui svit: pidruch. intebr. kursu dlia 1 kl. zakl. zahal. sered. osvity (u 2-kh ch.): Ch. 1. Kharkiv: Ranok. (in Ukrainian).

Bibik, N.M. (2019). Ya doslidzhuui svit: pidruch. dlia 2 kl. zakl. zahal. sered. osvity (u 2-kh ch.): Ch. 1. Kharkiv: Ranok. (in Ukrainian).

Bibik, N.M. (2020). Ya doslidzhuui svit: pidruch. dlia 3 kl. zakl. zahal. sered. osvity (u 2-kh ch.): Ch. 1. Kharkiv: Ranok. (in Ukrainian).

Bibik, N.M. (2021a). Ya doslidzhuui svit: pidruch. dlia 4 kl. zakl. zahal. sered. osvity (u 2-kh ch.): Ch. 1. Kharkiv: Ranok. (in Ukrainian).

Bibik, N.M. (2021b). Ya doslidzhuui svit: pidruch. dlia 4 kl. zakl. zahal. sered. osvity (u 2-kh ch.): Ch. 2. Kharkiv: Ranok. (in Ukrainian).

Pavlova, T.S. (2021). Ekolohichna kompetentnist u rezultatakh pochatkovoї osvity. Innovatsii v pochatkovii osviti: problemy, perspektyvy, vidpovidi na vykyky sohodennia: materialy IV Vseukr. nauk.-prakt. konf. (Poltava, 04–05 bereznia 2021 r.) PNPU imeni V. H. Korolenka. Poltava, Ukraina, 126–129. (in Ukrainian).

Pavlova, T.S. (2020). Rozvytok doslidnytskoi povedinky molodshykh shkoliariv u navchalnomu protsesi. Modernizatsiia osvitnoho seredovyscha: problemy ta perspektyvy: Materialy Shostoї Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Uman, 08–09 zhovtnia 2020 roku). Uman: Vizavi, 126–129. (in Ukrainian).

Orhanizatsiia osvitnoho protsesu v pochatkovii shkoli: Metodychni rekomendatsii. Oriientovni kalendarно-tematychni plany. 4 klas. (2021). Kyiv: Pedagogichna dumka. (in Ukrainian).

Miier, T.I. (2016). Orhanizatsiia navchalno-doslidnytskoi diialnosti molodshykh shkoliariv: monohrafiia. Kirovohrad: FOP Aleksandrovka M. V. (in Ukrainian).

Tetiana Pavlova, Researcher of the Primary Education Department of the Institute of Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

EDUCATIONAL AND RESEARCH TASKS IN THE STRUCTURE OF THE TEXTBOOK ON THE INTEGRATED COURSE "I EXPLORE THE WORLD"

The article substantiates the application of a competency-based approach in teaching and methodological support of primary education. The basic concepts are clarified, such as "competence", "educational research tasks", the reflection of the subject specifics in the content of the textbook tasks is revealed. The types and kinds of research tasks related to real-life situations are identified. The efficiency of the application of the proposed tasks in practice is checked. As a result of the complex analysis the theoretical and methodical approaches to the use of educational research tasks in the textbook "I Explore the World" are generalized.

A key feature of the presentation of the content, process and learning outcomes in the textbook is a competency-based approach which involves ensuring students' research activity in identifying cause-and-effect relationships in nature and society, giving preference to knowledge that can be acquired by students themselves, applying the gained experience in new situations.

It is approved the introduction to the textbook for the integrated course "I Explore the World" of cognitive tasks, which involve a combination of intellectual efforts with extensive use of the methods of sensory cognition of the world, ensuring the connection of the learned material with students' life experiences, and practical tasks.

It has been proven that by mastering cognitive operations, students gradually prepare to solve problems to establish cause-and-effect relationships. It helps to master the ability to generalize and specify the causal relationships, to see the common and different in phenomena, to find out the connections and dependencies between them.

The complexity of the content of the tasks increased within each topic in the textbook, ranging from concrete specific facts to the establishment of available connections, dependencies, relationships.

The operational complication of the tasks involved moving students from the ability to analyze objects, formulate individual judgments about the connections and dependencies that exist in the social world that can be directly observed, to the judgments that reflect the internal dependencies that require logical solutions.

It is approved in the system of the tasks the multi-sensory approach of the organization of learning the content of the curriculum, which determines the research behavior of students, their perception of the properties and qualities of objects, phenomena of natural and social environment, directs their activities in the field of search.

Keywords: educational and research tasks; competency-based approach; a textbook on the integrated course "I Explore the World"; primary school.